

Projekty Programu rozvoje venkova na jihozápadě Čech

Dvoudenní exkurze „Projekty Programu rozvoje venkova na jihozápadě Čech“, konaná ve dnech 15.–16. října 2025 v Jihočeském a Plzeňském kraji, nabídla inspirativní pohled na realizované projekty podporující udržitelný rozvoj venkova, inovace a komunitní spolupráci. Exkurze, organizovaná Celostátní sítí pro venkov ve Středočeském kraji ve spolupráci se Zemědělským svazem České republiky, oblastní organizací pro Příbram a Beroun, si kladla za cíl navštívit zemědělské podniky různé velikosti, které se ukázkově snaží o diverzifikaci zemědělské výroby.

Prvním navštíveným podnikem byla společnost Zemcheba s.r.o. v Chelčicích u Vodňan, v podhůří Šumavy, která se prezentovala komplexní zemědělskou výrobou s uzavřeným okruhem hospodaření a vysokým stupněm specializace se zpracováním většiny své produkce. Skvělým průvodcem nám po dvě a půl hodiny byl předseda podniku, pan Jaroslav Muška. Hospodaří na 2000 ha půdy (z toho cca 1600 orné), kde produkuje především krmnou pšenici, kukuřici na siláž, oves a řepku ozimou, osivo přenice, ječmene a také hořčičného semínka. Produkce umožňuje soběstačnost pro návaznou živočišnou výrobu (120 krav plemena Blonde d'Aquitaine bez tržní produkce mléka), a také v sedmi turnusech vyprodukuje 26 500 tun kuřecího masa. Krmivo včetně sušených komponentů si rovněž vyrábí sami. Kromě toho končí část rostlinné produkce, kterou doplňuje štěpka, ve vlastní bioplynové stanici s kombinovanou výrobou elektrické energie a tepla pro energeticky velmi náročné zpracování ovoce, a přebytky při výrobě energie a tepla prodává dalším třem organizacím v nejbližším okolí, což umožní nahradit ztráty při produkci ovoce. Jako podnik s hospodařením v tradiční ovocnářské chelčicko – lhenické oblasti stále obhospodařuje 200 ha sadů, především jablka na 80 ha, višně a třešně (47 ha), švestky (13 ha), a také na 54 ha červený a černý rybíz. Naprostou většinu produkce ovoce prodávají ve vlastní prodejně (díky klimatizovaným halám mohou ovoce uskladnit až do ledna) nebo zpracují na ovocné šťávy a nektary, ovocné pyré či dřeně, část z jablek se později suší. A právě při zpracování ovoce jsme mohli obdivovat zařízení, pořízená s podporou Programu rozvoje venkova 2014–2020 (PRV), ať to byla třídící linka, lis na ovoce, již zmiňované klimatizované haly na uskladnění čerstvého ovoce. Mohli jsme sledovat ve zkušebním provozu novou plně automatizovanou linku, pořízenou za cca 10 mil. Kč již ze Strategického plánu Společné zemědělské politiky na období 2023–2027 (SP SZP), která ovoce nejenom očistí a třídí podle velikosti (velkoobchody požadují jablka o velikosti 6-8 cm rozlišené o 0,5 cm!!), podle zvoleného programu zpracuje, uloží do sklenic či plechovek, a nakonec etiketuje a zabalí do požadovaného balení. Vysokou kvalitu produktů hlídá vlastní laboratoř a komplexnost hospodaření doplňuje využití 6 ha rybníků s chovem kaprů.

Zemcheba s.r.o.

Po obědě jsme se přesunuli do Novosedel, kde jsme navštívili místní zemědělské družstvo ZD Novosedly. I zde se rostlinná výroba (1800 ha půdy, 600 krav) zaměřuje na produkci obilí a krmiva pro hovězí dobytek (včetně přípravy a sušení krmných směsí), specializují se však na produkci brambor. Bioplynová stanice z r. 2009 slouží k provozu podniku, sušení obilí, klimatizovaných skladů na brambory (projekty PRV), ale také k vytápění části obce Novosedly. Ke snižování nákladů na energie přispívá i fotovoltaická elektrárna, podpořená z Modernizačního fondu (Ministerstvo životního prostředí). Z Národního plánu obnovy (financován EU) byl podpořen velmi zajímavý projekt „Aplikace digestátu – ZD Novosedly, jehož cílem je podpořit zkapacitnění a zefektivnění nakládání s biologicky rozložitelnými odpady, a to především aplikací a zapravením digestátu z bioplynové stanice do zemědělské půdy.

Poslední zastávkou prvního dne exkurze bylo Obchodní Družstvo Soběšice s převažující živočišnou výrobou (především chov krav a telat), podpůrnou rostlinnou výrobou na 3000 ha půdy, bioplynovou stanicí a především unikátem – hotelem v podhůří Šumavy s více jak 50 pokoji (vybudovaný v r. 2007 na místě bývalé ubytovny), kde se prolíná tradiční české zemědělství s nejmodernějšími postupy a technologiemi, podpořené synergií v podobě zásobování hotelu s bazénem (obojí vytápěné z vlastní bioplynové stanice) nejen teplem, ale i kvalitním masem a mlékem. I zde byly k vidění projekty PRV (Modernizace stájí, pásový shrnovač píce, vybavení pro welfare zvířat). Hotel byl pro nás vlídným místem k ubytování účastníků exkurze. Překvapilo nás, že se zde, v Pošumaví, pěstuje ječmen speciálně pro plzeňský Prazdroj.

Druhý den ráno jsme přejeli do Dlouhé Vsi u Sušice, kde jsme navštívili Šumavskou mlékárnu, součásti Šumavského statku Dlouhá Ves s.r.o. Na 800 ha půdy (z toho jen 120 ha orné) pracují v ekologickém režimu, a to včetně chovu 300 krav, z toho 90 na mléko. Asi 40% mléka zpracují ve své mlékárně, o prodej zbývajících je velký zájem i v Německu. Z PRV opravili v r. 2014 budovu, kde zřídili mlékárnu a hned vedle prodejny svých produktů – nejen čerstvé mléko, ale i tvaroh, sýry (čerstvý sýr se může chlubit oceněním Regionální potravina Plzeňského kraje), deserty, jogurtovou zmrzlinu. Měli jsme možnost nahlédnout i do pojízdné prodejny se samostatnou chladicí jednotkou, pořízenou rovněž z PRV.

Šumavská mlékárna v Dlouhé Vsi u Sušice

Poté jsme se přesunuli na Horažďovicko, na Statek Čížkovi ve Střelskohoštické Lhotě. Zde nás přivítala rodina Čížkových, jejichž předci založili statek v 60. letech 19. století. Zde jsme viděli typické rodinné hospodářství dvou generací zemědělců; na 195 ha půdy (z toho 50 ha pastvin) pěstují obiloviny (převážně ke krmení), řepku, pícniny a především brambory (krmné i konzumní s prodejem ze dvora – úrodu mají pravidelně prodanou již v prosinci), ale i luštěniny a koření. Živočišnou výrobu představuje 50 chovných prasnic, 35 krav, ministádo ovcí, mají rovněž chovnou stanici borderkólií.

Poslední zastávku jsme absolvovali cestou zpět směrem na Příbram v Bělčicích na úpatí podbrdské vrchoviny. Družstvo obhospodařuje 1900 ha půdy (z toho 1300 ha orné). Rostlinná výroba má skladbu typickou pro podhorské oblasti – obiloviny, brambory, řepka, pícniny. Živočišnou výrobu představuje 1300 krav, z toho 500 na mléko a chov prasat. Provozují mlékomat, z PRV podpořenou vlastní prodejnu, kde si zákazník může kromě masa, brambor,

medu, sirupů mléčných výrobků a uzenin (vše vlastní výroby) koupit i Bělčický bok, výrobek, oceněný v r. 2021 jako Regionální potravina. I tady jim energii a teplo pro energeticky náročnou výrobu zajišťuje vlastní bioplynová stanice.

Exkurze se vydařila po všech stránkách a zásluhu na tom měli nejenom skvělí a velmi otevření hostitelé a průvodci v navštívených podnicích, ale také velký zájem zkušených zemědělců z řad účastníků exkurze.

Zapsal Miroslav Prokop, krajský koordinátor CSV, 30.10.2025